

2020 | Μάιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ΑΡΧΑΙΑ

Β' Γενικού Λυκείου
Ανθρωπιστικών Σπουδών

Σάββατο 23 Μαΐου 2020 | Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΘΕΜΑΤΑ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ:

Λυσίου, Υπέρ Μαντιθέου, §§ 18 - 19

Τῶν τοίνυν ἄλλων στρατειῶν καὶ φρουρῶν οὐδεμιᾶς ἀπελείφθην πώποτε, ἀλλὰ πάντα τὸν χρόνον διατετέλεκα μετὰ τῶν πρώτων μὲν τὰς ἐξόδους ποιούμενος, μετὰ τῶν τελευταίων δὲ ἀναχωρῶν. καίτοι χρῆ τοὺς φιλοτίμως καὶ κοσμίως πολιτευομένους ἐκ τῶν τοιούτων σκοπεῖν, ἀλλ' οὐκ εἶ τις κομᾶ, διὰ τοῦτο μισεῖν' τὰ μὲν γὰρ τοιαῦτα ἐπιτηδεύματα οὔτε τοὺς ιδιώτας οὔτε τὸ κοινὸν τῆς πόλεως βλέπει, ἐκ δὲ τῶν κινδυνεύειν ἐθελόντων πρὸς τοὺς πολεμίους ἅπαντες ὑμεῖς ὠφελείσθε.

ὥστε οὐκ ἄξιον ἀπ' ὄψεως, ᾧ βουλή, οὔτε φιλεῖν οὔτε μισεῖν οὐδένα, ἀλλ' ἐκ τῶν ἔργων σκοπεῖν' πολλοὶ μὲν γὰρ μικρὸν διαλεγόμενοι καὶ κοσμίως ἀμπεχόμενοι μεγάλων κακῶν αἴτιοι γεγόνασιν, ἕτεροι δὲ τῶν τοιούτων ἀμελοῦντες πολλὰ κάγαθὰ ὑμᾶς εἰσιν εἰργασμένοι.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΔΙΔΑΓΜΕΝΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ:

A1. α. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε μία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο διδαγμένο κείμενο:

1. Ο Μαντίθεος στις εκστρατείες και τις φρουρές επέστρεφε με τους πρώτους και αναχωρούσε μαζί με τους τελευταίους.

2020 | Μάιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

2. Όσοι πολιτεύονται με φιλοτιμία πρέπει να κρίνονται με βάση τη συμμετοχή τους στις εκστρατείες και τις φρουρές.
3. Οι Αθηναίοι ωφελούνται από αυτούς που θέλουν να κινδυνεύουν εναντίον των εχθρών.
4. Οι άνθρωποι κατά το Μαντίθεο πρέπει να κρίνονται με βάση τις πράξεις τους.
5. Αυτοί που ντύνονται ευπρεπώς έχουν κάνει στους Αθηναίους πολλά και καλά.

Μονάδες 5

- A1. β.** Για κάθε μία από τις παραπάνω απαντήσεις να γράψετε στο τετράδιό σας το κομμάτι του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνει.

Μονάδες 5

- B1.** Γιατί ο Μαντίθεος κάνει αναφορά, στο συγκεκριμένο μέρος του λόγου του, στον τρόπο ένδυσης και κόμμωσης των Αθηναίων; Τι επιδιώκει να εξασφαλίσει με αυτή του την αναφορά.

Μονάδες 10

- B2.** *ὥστε οὐκ ἄξιον ἀπ' ὄψεως, ... πολλὰ κάγαθὰ ὑμᾶς εἰσιν εἰργασμένοι:* Να παρουσιάσετε το επιχείρημα που διατυπώνει ο Μαντίθεος στο παραπάνω απόσπασμα του διδαγμένου κειμένου και να το αξιολογήσετε.

Μονάδες 10

- B3.** Να γράψετε στο τετράδιό σας το γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε μία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτό τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη:

- α)** Ο Όμηρος θεωρεί την ευγλωττία σπάνιο θεϊκό χάρισμα, όπως είναι η ομορφιά και η σύνεση.

- β) Η δημοκρατία με τις λαϊκές συνελεύσεις και τα δικαστήρια ευνόησαν την ευδοκίμηση της συστηματικής ρητορικής στην πόλη της Αθήνας.
- γ) Ο Πλάτωνας αρνείται να χαρακτηρίσει τη ρητορική ως επιστήμη ή τέχνη, καθώς δεν έχει καθορισμένο αντικείμενο ούτε αξιόπιστη μέθοδο.
- δ) Δικαίωμα λόγου και ψήφου στην εκκλησία του δήμου είχαν οι γνήσιοι Αθηναίοι πολίτες από το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας τους.
- ε) Η διήγηση υπάρχει κυρίως κι όχι πάντοτε στους συμβουλευτικούς λόγους, σπανίως δε στους δικανικούς.

Μονάδες 10

- B4. α) Να βρείτε λέξεις του διδαγμένου κειμένου με τις οποίες συνδέονται ετυμολογικά οι παρακάτω λέξεις: **διάκοσμος, υπόλοιπο, εργασία, ανοδικός, όραμα.**

Μονάδες 5

- B4. β) Να γράψετε ένα παράγωγο επίθετο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του διδαγμένου κειμένου: **φιλοτίμως, σκοπεῖν, μισεῖν, βλάπτει, ὠφελεῖσθε.**

Μονάδες 5

- B5. Στηριζόμενοι στη δεύτερη παράγραφο του διδαγμένου κειμένου και στο παράλληλο κείμενο που δίνεται προς εξέταση να παρουσιάσετε τις απόψεις του Μαντίθεου και του Ευριπίδη σχετικά με τη διάσταση φαίνεσθαι και εἶναι.

Μονάδες 10

2020 | Μάιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ΜΕΝΕΛΑΟΣ: Εσύ που φοβισμένη ορμάς απάνω
στον τάφου τα σκαλιά και στο βωμό του
μη φεύγεις, στάσου' ως είδα τη θωριά σου,
σάστισα και βουβός έχω απομείνει.

ΕΛΕΝΗ: Ασέβεια, γυναίκες' μ' εμποδίζει
να πάω στο μνήμα αυτός και πιάνοντάς με,
στο βασιλιά γυρεύει να με δώσει,
για να με παντρευτεί κι ας μην τον στέργω.

ΜΕΝ. Δε βοηθάω κακούς ούτε είμαι κλέφτης.

ΕΛΕ. Όμως η φορεσιά σου έτσι σε δείχνει.

ΜΕΝ. Στάσου, μην τρέχεις πια και μην τρομάζεις.

ΕΛΕ. Στέκομαι, γιατί αγγίζω αυτό το μέρος.

ΜΕΝ. Ποια είσαι; Ποια γυναίκα βλέπω μπρος μου;

ΕΛΕ. Ρωτώ κι εγώ το ίδιο. Εσύ ποιος είσαι;

ΜΕΝ. Τόσο πολύ να μοιάζει άλλη δεν είδα.

ΕΛΕ. Θεοί! Θεϊκό 'ναι να 'βρεις τους δικούς σου.

ΜΕΝ. Είσαι Ελληνίδα ή ντόπια από εδώ γύρω;

ΕΛΕ. Ελληνίδα' εσύ ποιος είσαι; Πες μου.

ΜΕΝ. Όμοια, απaráλλαχτη με την Ελένη!

ΕΛΕ. Κι εσύ με το Μενέλαο, τα 'χω χάσει.

ΜΕΝ. Σωστά το δύστυχο μ' έχεις γνωρίσει.

ΕΛΕ. Μετά από χρόνια στη γυναίκα σου ήρθες.

ΜΕΝ. Γυναίκα μου; Σταμάτα, μη μ' αγγίζεις.

ΕΛΕ. Που σου 'δωσε ο Τυνδάρεως, ο γονιός μου.

ΜΕΝ. Φαντάσματα αγαθά στείλε μου, Εκάτη.

ΕΛΕ. Συντρόφισσα δεν είμαι της Εκάτης.

2020 | Μάιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

MEN. Κι εγώ δεν έχω πάρει δυο γυναίκες.
ΕΛΕ. Ποιας άλλης είσαι ομόκλιнос κι αφέντης;
MEN. Αυτής μες στη σπηλιά που ήρθε απ' την Τροία.
ΕΛΕ. Εμένα μοναχά γυναίκα σου έχεις.
MEN. Σωστά δε βλέπω ή σάλεψεν ο νους μου;
ΕΛΕ. Κοιτώντας με για την Ελένη δε με παίρνεις;
MEN. Μοιάζετε στη θωριά, μα ολότελα όχι.
ΕΛΕ. Δε με γνωρίζεις; Σκέψου, τι άλλο λείπει;
MEN. Της μοιάζεις' τούτο βέβαια δεν τ' αρνιέμαι.
ΕΛΕ. Τα μάτια σου θα σου το φανερώσουν.
MEN. Μα έχω άλλη γυναίκα, εδώ χαλάει.
ΕΛΕ. Στην Τροία πήγε μόνο το είδωλό μου.
MEN. Ίσκιους που δείχνουν ζωντανό ποιος φτιάχνει;
ΕΛΕ. Ο αιθέρας, που το ταίρι σου έχει πλάσει.
MEN. Απίστευτα όσα λες' θεός ο πλάστης;
ΕΛΕ. Έργο της Ήρας, να μη μ' έχει ο Πάρις.
MEN. Μα σύγκαιρα στην Τροία κι εδώ πώς ήσουν;
ΕΛΕ. Τ' όνομα ολούθε πάει, όχι το σώμα.
MEN. Άσε με, με περισσότερους ήρθα πόνους.
ΕΛΕ. Μ' αφήνεις, για να φύγεις μ' έναν ίσκιο;
MEN. Να χαίρεσαι που μοιάζεις στην Ελένη.
ΕΛΕ. Άα! μόλις βρήκα τον άντρα μου, τον χάνω.
MEN. Της Τροίας τους μόχθους, όχι εσέ, πιστεύω.
ΕΛΕ. Αχ! πιότερο από με δυστυχισμένη
δε βρίσκεται' μ' αφήνουν οι δικοί μου
κι ούτε στους Έλληνες θα πάω και στην Ελλάδα

Ευριπίδη, Ελένη, Σχολικό βιβλίο Γ Γυμνασίου

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Το έργο αυτό του Ξενοφώντα ανήκει στην κατηγορία των Ιστορικών έργων του όπου περιγράφεται η στρατιωτική οργάνωση, οι κοινωνικές συνήθειες και η σταθερότητα των θεσμών της Σπάρτη. Πιο συγκεκριμένα αποτελεί ύμνο στο παιδαγωγικό σύστημα της Σπάρτης που είναι θεμελιωμένο στις αρχές της νομοθεσίας του Λυκούργου, καθώς σε αντίθεση με άλλους Έλληνες, η εκπαίδευση των νέων στη Σπάρτη ήταν πολύ αυστηρή.

Τῶν μὲν τοίνυν ἄλλων Ἑλλήνων οἱ φάσκοντες κάλλιστα τοὺς υἱεῖς παιδεύειν, ἐπειδὰν τάχιστα αὐτοῖς οἱ παῖδες τὰ λεγόμενα ξυνιώσιν, εὐθύς μὲν ἐπ' αὐτοῖς παιδαγωγούς θεράποντας ἐφιστᾶσιν, εὐθύς δὲ πέμπουσιν εἰς διδασκάλων μαθησομένους καὶ γράμματα καὶ μουσικὴν καὶ τὰ ἐν παλαιστρα. Πρὸς δὲ τούτοις τῶν παίδων πόδας μὲν ὑποδήμασιν ἀπαλύνουσι, σώματα δὲ ἱματίων μεταβολαῖς διαθρύπτουσι· σίτου γέ μὴν αὐτοῖς γαστέρα μέτρον νομίζουσιν. Ὁ δὲ Λυκοῦργος, ἀντὶ μὲν τοῦ ἰδία ἕκαστον παιδαγωγούς δούλους ἐφιστάναι, ἄνδρα ἐπέστησε κρατεῖν αὐτῶν ἐξ ὧν περ αἱ μέγιστα ἀρχαὶ καθίστανται, ὃς δὴ καὶ παιδονόμος καλεῖται, τοῦτον δὲ κύριον ἐποίησε καὶ ἀθροίζειν τοὺς παῖδας καὶ ἐπισκοποῦντα, εἴ τις ῥαδιουργοίη, ἰσχυρῶς κολάζειν. Ἔδωκε δ' αὐτῷ καὶ τῶν ἠβώντων μαστιγοφόρους, ὅπως τιμωροῖεν, ὁπότε δέοι. Ὡστε πολλὴν μὲν αἰδῶ, πολλὴν δὲ πειθῶ ἐκεῖ συμπαρεῖναι. Ἀντὶ γέ μὴν τοῦ ἀπαλύνειν τοὺς πόδας ὑποδήμασιν ἔταξεν ἀνυποδησίᾳ κρατύνειν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΔΙΔΑΚΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ:

Γ1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του παρακάτω αποσπάσματος: «**Ὁ δὲ Λυκοῦργος, ... ἔταξεν ἀνυποδησίᾳ κρατύνειν.**».

Μονάδες 10

Γ2. Ποιο παιδαγωγικό σύστημα εφαρμόζουν οι υπόλοιποι Έλληνες και ποιο ο Λυκούργος με βάση το παραπάνω κείμενο;

Μονάδες 10

Γ3. α) *Πρὸς δὲ τούτοις τῶν παίδων πόδας μὲν ὑποδήμασιν ἀπαλύνουσι, σώματα δὲ ἱματίων μεταβολαῖς διαθρύπτουσι· σίτου γε μὴν αὐτοῖς γαστέρα μέτρον νομίζουσιν.*: Να μεταφερθούν όλοι οι κλιτοί τύποι του παραπάνω αποσπάσματος στον αντίθετο αριθμό.

Μονάδες 5

Γ3. β) *μαθησομένους, καθίστανται*: Να μεταφερθούν οι ρηματικοί τύποι στον αόριστο.

Μονάδες 2

Γ3. γ) *πέμπουσιν, νομίζουσιν, συμπαρεῖναι*: Να μεταφερθούν οι ρηματικοί τύποι στο μέλλοντα.

Μονάδες 3

Γ4. α) *Τῶν μὲν τοίνυν ἄλλων Ἑλλήνων ... καὶ τὰ ἐν παλαιστρα*: να εντοπιστεί ο λανθάνω υποθετικός λόγος του παραπάνω αποσπάσματος και να αναγνωριστεί ως προς το είδος.

Μονάδες 2

Γ4. β) *ὅς δὴ καὶ παιδονόμος καλεῖται*: Να μετατραπεί η σύνταξη από την παθητική στην ενεργητική (εννοούμενο ποιητικό αίτιο *ὑπὸ τῶν παίδων*).

Μονάδες 2

Γ4. γ) *Ὅστε πολλὴν μὲν αἰδῶ, πολλὴν δὲ πειθῶ ἐκεῖ συμπαρεῖναι*: Να αναγνωριστεί η παραπάνω πρόταση ως προς το είδος.

Μονάδες 1

Γ4. δ) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις του αδίδακτου κειμένου:
Τῶν Ἑλλήνων, μαθησομένους, παιδονόμος, πολλὴν (το πρώτο), κρατύνειν.

Μονάδες 5